

Bizalmi poszt

Leó hajnali három körül ért haza. Nem kapcsolta fel a villanyt. A gyerekszobából kiszűrődő gyenge fény kirajzolta a tárgyak körvonalait. Levetkőzött. Ma éjjel már másodszor. Közben belesett az ikrekhez. Békésen szuszogtak. Besurrant a mosdóba, behajtott maga mögött az ajtót, majd a kis spotlámpa fényénél fogat mosott. A tükörből visszabámuló alakot fürkészte. Az meg őt. Idegennek tündek egymásnak. Leoltotta a lámpát, és a háló felé indult. Bebújt az ágyba. Márta, a felesége a fal felé fordulva feküdt mellette, ugyanolyan pózban, mint tizenöt éve minden éjszaka. Vetett rá egy pillantást, majd ő is lehunyta a szemét. Rögtön bevillantak az átvirrasztott éjszaka filmkockái: irodája asztalán megcsörren a telefon, a főnökasszony várja, mielőtt belép, megigazítja a nyakkendőjét, leül vele szemben, tudja, hogy a megüresedett ügyvezetői poszt miatt hívatta. A tegnapi prezentáció alatt igyekezett meggyőzni Szilviát arról, hogy ő a legjobb választás. Kell neki ez a státusz, minden áron, nem beszélve a vele járó fizetésemelésről. Amikor a kivetítő előtt állva lelkesen ecsetelte az elképzeléseit, feltűnt neki a nő tekintetében játszó pajkos csillogás. Aztán ma üzent, hogy majd beszélni akar vele, addig szedje össze a gondolatait. Ez jó jel, gondolta, és várt. Türelmesen. Aztán egyre türelmetlenebbül. Végül, amikor már minden kollégája hazament, megcsörrent a telefon. És most itt ül vele szemben. „Meggyőző volt a prezentációd, Leó. Kösz, Szilvia. Csak tudod, Leó, ez egy bizalmi poszt. Közeli munkatársak leszünk, ha leszünk. Nagyon közeliek.” A nő feláll, megkerüli a hatalmas mahagóni íróasztalt, odamegy hozzá, és a nyakkendőjénél fogva magához húzza. Közel. Nagyon közel. „Hinnem kell benned, érted?”

Amikor idáig jutott az emlékeiben, a paplan alatt érezte, merevedése van. Újra. Csakhogy most Szilvia buja idomai helyett felesége kislíus hátára szegeződött a tekintete. Egy pillanatilag játszott a gondolattal, hogy megérinti az alvó asszonyt, de aztán inkább elfordult tőle. Lassan megbékélt, majd elnyomta az álmot.

Márta nem aludt. Csak úgy tett, mintha. Leó nem szokott kima-radni éjszakára, s ha mégis, annak mindig nyomós oka volt. Tudta, hogy most is. Ezért is imádkozott érte. Általában akkor fordult Istenhez, ha segítségre szorult. Szerette a férjét, ezért is aggódott érte egész éjszaka. Várta haza. Aztán amikor végre megjött és ágyba bújt, mégsem szólt hozzá. Érezte, most nem alkalmas a pillanat. Inkább megköszönte Istennek, hogy meghallgatta az imáját.

Hamar jött a reggel. Az ikrek a konyhaasztalnál ülve, félálomban majszolták a lekváros kenyeret. Ők szótlánul kerülgették egymást a lakásban. Ki-ki tette a dolgát. Múlt az idő. Amikor Leó fogta az aktatáskáját, és elindult az előszoba felé, Márta érezte, nem várhat tovább. „Hol voltál az éjjel?” A férfi már az ajtóból szolt vissza. „Az irodában. Képzeld, megkaptam az ügyvezetői állást.” Aztán beült a ház előtt parkoló kocsiba, és elhajtott. A nő az ajtóban állt. Addig követte tekintetével az egyre távolodó autót, amíg az el nem tűnt a kanyarban. Aztán visszament a lakásba. Hátát a falnak vetette és zokogott, halkán, nehogy az ikrek meghallják.

Titkok

Soha nem mondott el otthon semmit. Pedig minden áldott este ott ült az egész család a konyhában, és várta, hogy kattanjon a zár, ő belépjen, hanyagul a fogastra dobja a kabátját, felakassza kalapját, lerúgja lábáról a cipőt, bebújjon a gondosan oda készített papucsba, eléjük álljon, és mondjon végre valamit. De még csak nem is köszönt. Egy ideig bámulták egymást, aztán a csaphoz lépett, ivott egy pohár vizet, vetett rájuk még egy pillantást, és visszavonult.

Az asszony és a gyerekek odaadással követték minden mozdulatát, tekintetük egyszerre váltott irányt, akár egy tengeri halraj, szinte csüngtek az ajkán, várták, hátha épp ma töri meg a szótlanságot, és végre elmond valamit, a lábuk elé vet egy beszédes koncot. De hiába. Hajthatatlan maradt most is, neje emlékezte szerint immáron százhuszonharmadik napja. Azóta nem mondott semmit. Akkor történhetett valami, valami rejtélyes dolog, ami azóta is tart, valami, ami a szótlanság ketrecébe zárta őt. Úgy tudják, reggelente munkába indul, de amióta nem beszél, már ebben sem biztosak. Valahova megy. Valahol van. Valahonnan megjön. Az asszony már többször utánaszalajtott a kisebbik fiát, lesse meg, merre indul, de mindannyiszor már az első sarok után nyoma veszett. Így hát maradt a nyomasztó várakozás, és a remény, hátha jobb belátásra tér, és egyszer majd csak beszámol a házon kívül történekről.

Ha egyáltalán történt valami házon kívül. Valami említésre méltó. Mert az is lehet, hogy éppenséggel megcsömörlött, hogy terhessé vált számára a lét, s gondolatait rendezendő rója a város utcáit nap mint nap, hogy újra felfedezze önmagát, erőt merítve a madarak röptéből, beszippantva a folyó illatát, vágyra gyúlva az utca forgatagában. S ha majd jut valamire, el fogja mondani. Otthon is. Ezzel biztatta magát az asszony, erre várt, de türelmének virága már erősen hervadozott.

Bár megfordult a fejében egy másik eshetőség is, miszerint a férje baljós üzelmekbe keveredett, netán egy másik nő csavarta el a fejét, de hiába szaglászta az inge gallérját, hiába tette tűvé a kabátját, sehol egy idegen hajszál, egy rúzsfoltt, sehol egy árulkodó nyom. Ettől némileg megnyugodott ugyan, de így a szótlanság okát továbbra is homály fedte.

Aztán, úgy a százhetvenedik nap táján, az asszony gyermekeivel meglátogatta az anyját. Elpanaszolta bánatát, még tán néhány könnycseppet is morzsolt a csipketerítőre, nem a hatás kedvéért, hanem mert muszáj volt, hiszen már több mint fél éve emésztette magát a férje miatt. De az anyja csak legyintett: még hogy soha nem mond el otthon semmit, ugyan már, azt hiszed, az apád elmondott bármit is az alatt az ötvenkét együtt töltött év alatt, míg el nem temettem, dehogy mondott, csakhogy én nem is firtattam, nem én. Majd átölelte a lányát, úgy folytatta: ha éppen tudni akarod, ez a síríg tartó házasság titka.

Hazafelé menet végig anyja szavai csengtek a fülében. A békesség langyos árja lassan kimosta lelkéből a kétely összes kavicsát, arca kisimult, így várta haza a férjét, aki a szokott időben meg is érkezett. Most sem mondott semmit, még csak nem is köszönt, ivott a csapról, majd visszavonult.

Mennyivel könnyebb így, nyugtázta az asszony, arcán a beletörődés szelíd mosolyával.

Zsinegen horog

*zsinegen horog,
boton zsineg ne legyen,
bot se, kezekben*

Fodor Ákos

Rácz Bélának nagyon furcsa álma volt az éjjel. Pontyként úszkált a halastó vizében, békésen kerülgetve a felszín felé törő, nyálkás tapintású hínárokat. Elhagyva a kusza vízínövény-rengeteget, lassan sodródott a part felé. Felsejlettek előtte a horgászstégek korhadó cölöpei. A rettegett halálsor. Renyhe tavi áramlatok himbálták alig észrevehetően a vízbe merülő horgokat. Félholt lisztkukacok tekerődtek rajtuk. A csali látványától meg-részegült haltársa épp akkor harapott rá az egyikre. Vergődve próbálta kiszabadítani magát, hasztalan. Megrándult a zsineg, és kiragadta őt a víztükrön túli ismeretlenbe. Rácz Béla, a ponty unottan vette tudomásul a történeteket. Se rémület, se más hasonló érzelem nem látszott rajta. Nyugodt tempóban úszott tovább. Tavi körökben már rég nem ment eseményszámba az efféle rejtélyes eltűnés.

Rácz Béla, a horgász különös érzéssel ébredt. Bármennyire is hihetetlen, de amióta felocsúdott álmából, azt érezte, határtalan empátiával viseltetik a vízi élőlények, különösképpen a halak iránt. Valamiféle sajnálattal vegyített együttérzés szállta meg. Nem is lett volna ezzel semmi baj, csakhogy Rácz Bélának, amióta az esztét tudta, a halfogás volt a szenvedélye. Naphosszat üldögélt csíkos mintázatú kempingszékében, és leste az úszó minden rezdülését, közben el-elbóbiskolt, de azonnal felriadt, ha megrándult a zsineg. Mániákusan várta élete legnagyobb fogását.

Ez a mostani meghasonlás azonban mély nyomot hagyott benne. Kávét kavargatva azon tűnődött, vajon mi lehet e váratlan lelki törés hátterében. Világéletében a tejföls harcsapörkölt, a paprikás lisztbe forgatott, vajban sült keszeg és a halászlé jelentette számára a gasztronómia csúcsát. Eddig. Most azonban már a gondolatuktól is émelygést, sőt viszolygást érzett. Nem beszélve a horgászversenyek emlékfoszlányairól. Ahogy tekintetével végigpásztázta a kunyhó falait borító okleveleket, aztán a kredenc tetején sorakozó serlegeket, elborzasztotta a látvány. Haláltusájukba merevedett, mozdulatlan haltetek néztek vissza rá gúvadt szemmel.

Néhány napra fel is függesztette a horgászatot, bezárkózott a kunyhójába, és azon töprengett, mitévő legyen. Adja fel a szenvedélyét? Adja fel „csak” azért, mert rémeset álmódott? Kissrác kora óta a tóparton tölti minden szabadidejét. Nem tanult tovább, csak hogy ne kelljen elhagynia a várost. A tó miatt. Inkább megnősült, egészen fiatalon. Berta vénlány volt, Bélánál hét évvel idősebb. Pénztárosként dolgozott a közeli boltban. Ő is a nagy fogásra várt, aztán ahogy sokasodtak az évgyűrűi, alábadta. Így lett Béla felesége. De nem sokáig. Hamar kiderült, hogy ha más okból is, de egyikük sem alkalmas az együttélésre. Berta a szingli-lét összes hordalékát lerakta a csöppnyi garzonban, örökké elége-

detlenkedett, pedig Béla nem volt nagyigényű. Csak a háztartás és a főzés tartozott az elvárásai közé. Még az összebújás sem igazán! Átlagon aluli libidója miatt Berta gyakran nevezte őt halvérűnek, talán nem is alaptalanul. Béla bőrének pórusaiból állandó jelleggel enyhe halszag terjengett, ami csak tovább nehezítette az intim együttlétet. S mivel Berta mindenáron gyereket akart, viszont utált főzni és takarítani, a halszagtól meg egyenesen undorodott, másfél év után búcsút intettek egymásnak.

Bélának be kellett látnia, hogy egyáltalán nem igényli a gyengébb nem társaságát. Sőt, senkiét sem. Beletörődött, hogy alapvető lételeme a magány. Így hát újra kiköltözött a halászkunyhóba. Hetente egyszer bement a városba, hogy a tó körül összegyűjtött palackokat, fémtárgyakat és hulladékpapírt pénzre váltsa, és megvegye a túléléshez szükséges dolgokat. Természetesen tudtak róla a városban, amolyan csodabogárnak tartották. Voltak, akik ki is segítették ezzel-azzal, lelkük mélyén kissé talán irigyelve is titokzatos remete életét. Béla, miután elhagyta Bertát, már több mint tizenöt éve éldegélt Robinson módjára kunyhójában a tóparti fák és bokrok mélyén. Ha csak tehetete, lubickolt a tó ezüstös vizében, akár egy önfeledten ficáncoló hal. Az ominózus álom óta azonban még az úszkálástól is elment a kedve. Harmadik napja az álomba rejtett égi üzenetet próbálta megfejteni. Hiába. Végül aztán mégis úgy döntött, sajnálat ide, együttérés oda, folytatja a horgászatot. Lesz, ami lesz.

Leginkább hajnalban szerette a tavat. Ilyenkor a pirkadat pasztell színeibe burkolózó közeli nádas békésen ringatózott a vízen. Sűrűjéből vadkacsák bukkantak elő kigyózó sorban. Itt-ott halak fodrozták a víztükröt. Ezüstös pikkelyeiken megcsillant a látóhatár mögül kikandikáló nap fénye. A férfi jobbán, kissé távolabb, túl a nádason, üresen álltak a stégek. Egyedül van. Ez megnyugtatta. Még mindig ott munkált benne a bizonytalanság, vajon képes lesz-e leküzdeni az álmát. S egyáltalán le akarja-e? Úgy érezte, a tó addig nem tapasztalt energiát sugároz felé. Nem érzett félelmet. Ez meg is lepte. Inkább valami melengető szeretet járta át a testét. Tétovázott, de aztán megmakacsolta magát és döntött: ellenáll a tó csábításának. Az ember helye a parton van, a halaké meg a vízben. Ha az ember megéhezik, kifogja a halat és megeszi. Ez a dolgok rendje ősidők óta. Az álmok csak álmok. Kezébe kapta a horgászbót és a feje fölött megperdítve a zsinogot, besuhintotta a horgot a vízbe. Egy pillanat múlva az úszó már ott himbálódzott a tó felszínén, jó tíz méterre a parttól. A bót beállította a kétágasba, majd elégedetten behuppant a csíkos kempingszékbe.

Valahogy eseménytelenebbül telt az idő, mint máskor. Már vagy két óra nem volt egyetlen kapás sem. Mintha kihalt volna a tó. Az úszó meg se moccant. Béla többször is ellenőrizte a csalit, hátha elkerülte a figyelmét valami mozgás. De nem. A csali érintetlen volt. Mi ez? Szabotázs? Passzív ellenállás? Mintha felborult volna a természet egyensúlya, és a halak észlényekként, ösztöneiknek parancsolva kerülték volna a rájuk leselkedő veszélyt. Sejtelmes csend telepedett a tóra, mint vihar előtt. Levél se rezzen, a vadkacsák is eltűntek, de még szitakötők sem cikáztak a víztükrön. A tó, akár egy akvarell, belemerevedett a tájba. A néma mozdulatlanságtól kísértetiessé vált.

Mi ez az egész? Béla rosszat sejtett. Gondolataiba befészkelte magát a bizonytalanság. Álmában a tó tele volt léttel. Most meg... De ekkor, teljesen váratlanul, heves ránógásokkal jelezni kezdett az úszó. Béla már maga sem tudta, mi a valóság, s mi az álom, most mégis vérbeli horgász módjára azonnal a bot után nyúlt. Épp időben, mert a zsinog úgy megfeszült, hogy a bot félkörben meghajlott. Ádáz küzdelem vette kezdetét. Testét hátravetve igyekezett ellenállni a hal eszeveszett menekülési rohamainak. Minden erejét latba vetve terelgette zsákmányát a part felé. Ez nem pis-kó-ta, ez nem pis-kó-ta, ismételtette magában, talán csak a ritmus kedvéért. Tudta, hogy ez élete legnagyobb fogása.

Agyába villant Santiago, az öreg halász. Most igazán szüksége lenne a szívósságára. Ahogy minden mozgásba lendült, újra múlni kezdett az idő.

Már vagy negyed órája birkózott a fenevaddal, de még mindig nem látta áldozatát. Izmaiban érezte, ahogy az elkeseredett vonaglás ereje fokozatosan alábbhagy. A zsinog egyre rövidült, a zsákmány közeledett a parthoz. A férfi egyre nyugtalanabbá vált. Hol van az az óriási tömeg, ami azt a kegyetlen ellenállást tanúsította? Hiába kémlelte a vizet, csak valami fényesen világító foltot látott. Mi ez? Mi ez már megint? Ki szórakozik itt velem? Megrántotta a botot. A partra vetett hal alig volt hosszabb egy arasznál. Haláltusájában mégis kecses maradt. Aranyló pikkelyeiből kiszolgáltatottsága ellenére is sugárzott a fenségesség. Bélának, miután túltette magát első ámulatán, megesett rajta a szíve. Tenyerére emelte, és kiakasztotta szájából a horgot. Egy ideig bűvölték egymást, majd lehajolt és zsákmányát visszaengedte a tóba. Némán, sóvár tekintettel követte a hal útját, míg el nem nyelték a habok. Ahogy ott állt a parton, az emberi világ számkivetettjeként, egyre erősebbnek érezte a tó vonzását. „Bárcsak én is hal lehetnék!”, szakadt ki belőle sóhajként az egész életében belészorult vágy.

Nyugodt, határozott léptekkel indult a hal után. Nem volt erő, sem ok, ami visszatart-hatta volna.

Rácz Bélát azóta sem látták. Konyhójának ajtaja már több mint egy éve tárva-nyitva áll, de senki sem merészkedik a közelébe. Bentről gyakran fémes csörömpölés zaja szűrődik ki. Azt beszélik, a konyhót szellem lakja. Pedig csak egy bagoly fészkelte be magát a serlegek közé.

Holiday forever, végtelenített videó, 2014

